

Το e-learning ως εξαγωγίμο προϊόν;

Η αμερικανική εταιρεία Global Industry Analysts, σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύτηκε και στο Forbes, εκτιμά ότι το 2025 η αγορά του e-learning θα αγγίξει τα 325 δισεκατομμύρια δολάρια.

Μπορεί η Ελλάδα να εξαγάγει υπηρεσίες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης; Ιδού πεδίο δόξης λαμπρόν, λένε στελέχη της αγοράς, καθώς ο χώρος είναι ευρύς και γρήγορα αναπτυσσόμενο. Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία, η παγκόσμια αγορά του e-learning έφτασε το 2018 στο ποσό των 190 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Η αμερικανική εταιρεία

Global Industry Analysts, σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύτηκε και στο Forbes, εκτιμά ότι το 2025 η αγορά του e-learning θα αγγίξει τα 325 δισεκατομμύρια δολάρια. Η ίδια εταιρεία είχε προβλέψει ότι το e-learning θα φτάσει τα 107 δισεκατομμύρια δολάρια το 2015, κάτι που όντως έγινε. Η πρόβλεψη για το 2025 δηλώνει πρακτικά ότι η αγορά

θα τριπλασιαστεί μέσα στη δεκαετία 2015-2025.

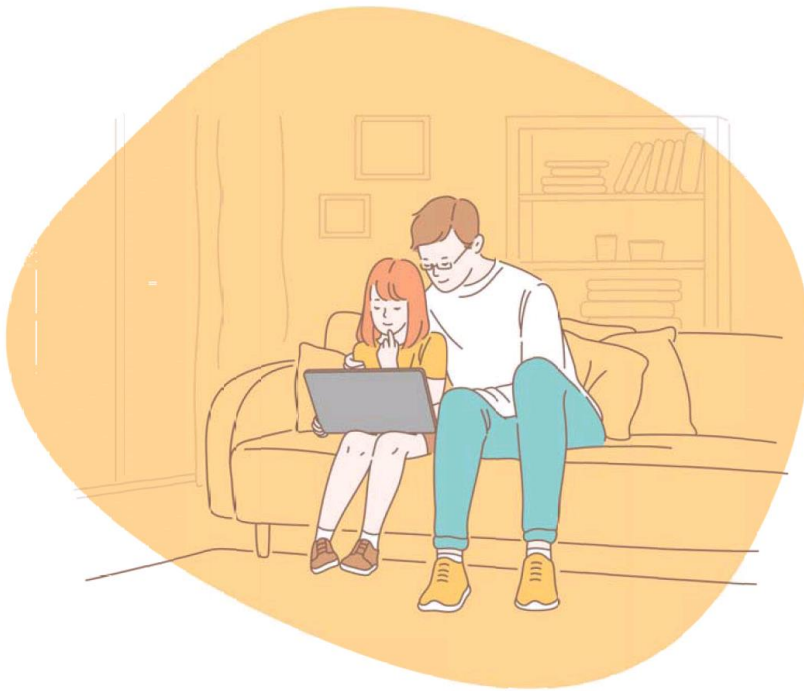
Ειδικότερα, όπως περιγράφει στο «Κ» ο κ. Σπύρος Γκούμας, διευθύνων σύμβουλος και πρόεδρος της SQLEARN, η παραγωγή ηλεκτρονικών μέσων για την εκπαίδευση έκανε την εμφάνισή της στην Ελλάδα τη δεκαετία του '90, με την ανάπτυξη μικρών εταιρειών παραγωγής εκπαιδευτικών CD-ROM. Η αγορά αυτή επέζησε για ένα χρονικό διάστημα περίπου μιας δεκαετίας, κυρίως από τη ζήτηση που δημιουργήθηκε από τον δημόσιο τομέα μέσω μεγάλων έργων που αφορούσαν τα δημόσια σχολεία (π.χ. Οδύσσεια) και όχι μέσω της ζήτησης από τον τελικό καταναλωτή, όπου ομολογουμένως υπήρξε παταγώδης εμπορική αποτυχία.

Η ανάπτυξη του internet, των εργαλείων παραγωγής ηλεκτρονικού περιεχομένου, καθώς και των λογισμικών υποστήριξης του e-learning δημιούργησαν νέες εταιρείες, οι οποίες μπορούσαν να δώσουν, πλέον, όχι απλώς εκπαιδευτικά μέσα (όπως το CD-ROM), αλλά ολοκληρωμένη ηλεκτρονική εκπαιδευτική υπηρεσία.

ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΕΚΑΝΑΝ ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Στον ιδιωτικό τομέα οι τράπεζες ήταν αυτές που έκαναν τις πρώτες προσπάθειες και ακολούθησαν μεγάλες πολυεθνικές που δραστηριοποιούνται και στην Ελλάδα, περισσότερο όμως ακολουθώντας τα πρότυπα της μητρικής εταιρείας. Αξίζει να σημειωθεί η περίπτωση φαρμακευτικής εταιρείας όπου το e-learning που αναπτύχθηκε στην Ελλάδα μεταφέρθηκε στην Αμερική από την ελληνική θυγατρική εταιρεία.

Η χρήση του e-learning για την παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης έχει πλέον επικρατήσει στις μεγάλες εταιρείες του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα. Υπάρχουν κλάδοι της οικονομίας όπου το ποσοστό της εκπαίδευσης που γίνεται με e-learning είναι μεγαλύτερο από το 80% της εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Οι κλάδοι αυτοί είναι οι τράπεζες, οι ασφαλιστικές εταιρείες και η ναυτιλία. Ποιο είναι το κοινό χαρακτηριστικό που έχει ωθήσει τους κλάδους αυτούς στην επιλογή της συγκεκριμένης μεθόδου; Οι αυστη-

Η Ελλάδα μπορεί να πάρει τα έτοιμα εργαλεία, λογισμικά ανάπτυξης υλικού, πλατφόρμες κ.λπ., και με τη χρήση αυτών να αναπτύξει ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό υψηλού επιπέδου. Υλικό για την εγχώρια αγορά, που μπορεί να έχει πολύ καλή τύχη και στη διεθνή ζήτηση.

ροί κανόνες εκπαίδευσης που έχουν επιβάλει οι επιβλέπουσες αρχές των συγκεκριμένων κλάδων, στις μεν τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες η Τράπεζα της Ελλάδος στη δε ναυτιλία ο IMO.

Το πεδίο εύλογα είναι ανοιχτό και για άλλους κλάδους. Ενδεικτικά, κάθε χρόνο ο ΟΑΕΔ μέσω του ΛΑΕΚ διαθέτει στην αγορά για εκπαίδευση των εργαζομένων περίπου 50.000.000 ευρώ. Για την υλοποίηση των συγκεκριμένων εκπαιδεύσεων, όμως, ο ΟΑΕΔ δεν αναγνωρίζει ως μέθοδο εκπαίδευσης το e-learning. Θα μπορούσε βέβαια ο ΟΑΕΔ, αξιοποιώντας το μοντέλο και την εμπειρία της Τραπέζης της Ελλάδος, να προχωρήσει στην αναγνώριση της μεθόδου, δίνοντας έτσι πρόσβαση στο πολύ σημαντικό ποσό αυτής της δραστηριότητας, στις εταιρείες e-learning. Αυτό να γίνει με αυστηρούς όρους και προϋποθέσεις για όσους θα ήθελαν να παρέχουν τέτοιας μορφής ποιοτική εκπαίδευση, δίνοντας με αυτόν τον τρόπο την

ευκαιρία σε ελληνικές εταιρείες να αυξήσουν τον τζίρο τους μέσα από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα του ΛΑΕΚ.

ΠΕΔΙΟΝ ΔΟΞΗΣ ΛΑΜΠΡΟΝ

«Φυσικά, για να γίνει κατανοητό, όταν λέει η μελέτη της Global Industry Analysts ότι η αγορά θα είναι 325 δισεκατομμύρια δολάρια, δεν σημαίνει ότι οι εταιρείες που θα πωλούν προϊόντα ή υπηρεσίες e-learning θα έχουν τζίρο αυτό το ποσό, αλλά το σύνολο της συγκεκριμένης δραστηριότητας θα είναι τόσο. Δηλαδή σε αυτό περιλαμβάνεται το ποσό που θα εισπράξουν οι εταιρείες που αναπτύσσουν συστήματα τηλεδιάσκεψης, λογισμικά ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού, οι εταιρείες φιλοξενίας των servers απ' όπου γίνεται η διανομή της υπηρεσίας και γενικότερα ο τζίρος που θα κάνουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην αγορά του e-learning. Τι απ' όλα αυτά θα μπορούσε να διεκδικήσει η Ελλάδα στον

διεθνή καταμερισμό εργασίας; Προφανώς δεν μπορεί να δημιουργήσει τα data centers που έχουν αναπτύξει οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες ούτε μπορεί να μπει στον ανταγωνισμό της δημιουργίας μιας νέας πλατφόρμας e-learning, γιατί όλα αυτά χρειάζονται επενδυτές, που θα διαθέσουν κεφάλαια πολλών εκατομμυρίων, και φυσικά χρόνο ανάπτυξης, που δεν είναι ένα ή δύο έτη, αλλά πολλά περισσότερα», παρατηρεί ο κ. Γκούμας.

Μπορεί όμως η Ελλάδα να πάρει τα έτοιμα εργαλεία, λογισμικά ανάπτυξης υλικού, πλατφόρμες κ.λπ., και με τη χρήση αυτών να αναπτύξει ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό υψηλού επιπέδου. Υλικό το οποίο μπορεί να διατεθεί στην εγχώρια αγορά, αλλά και να έχει πολύ καλή τύχη και στη διεθνή ζήτηση. Αυτό σημαίνει ότι θα δημιουργηθούν χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας σε ένα σύνολο από ειδικότητες που περιλαμβάνουν εκπαιδευτές, τεχνικούς πληροφορικής, ηχολήπτες, ειδικούς επεξεργασίας video, γραφίστες, animators κ.ά. ■